

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

Фактори производње и предузећа у тржишној привреди

Радна недеља	Тематска целина		Циљ
3	3. Фактори производње и предузећа у тржишној привреди		СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ИНПУТИМА У ПРИВРЕДИ.
	Тематска јединица	3.1 Инпути у привреди	Студент ће бити способан да разуме, препозна и репродукује знања о инпутима у привреди (природни производни фактори, рад, капитал (основна и обртна средства) и предузетништво).

Фактори производње и предузећа у тржишној привреди

Радна недеља	Тематска целина		Циљ
3	3. Фактори производње и предузећа у тржишној привреди		СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ИНПУТИМА У ПРИВДРЕДИ.
	Тематска јединица	3.2 Предузећа у тржишној привреди	Студент ће бити способан да разуме, препозна и репродукује основе функционисања различитих предузећа : инокосног, ортаклука, акционарског друштва, државних и јавних, као и врсте приватизације.

НАСТАВНИ МЕТОД: ПРЕДАВАЊЕ

FAKTORI PROIZVODNJE I PREDUZEĆA U TRŽIŠNOJ PRIVREDI

Kvartalna podela inputa:

- prirodni proizvodni faktori (zemlja, energetska resursi, klima itd.),
- ljudski proizvodni faktor (rad, ponuda radne snage, radne navike i radna disciplina, obrazovanje, motivacija itd.),
- osnovna sredstva i obrtna sredstva i
- preduzetništvo.

- *Zemlja* je prirodni resurs, tj. resurs koji je zatečen u prirodi i koji postoji nezavisno od ljudskog delovanja.

- Radna snaga
- Stanovništvo
- Radno sposobno stanovništvo
- Aktivno stanovništvo
- Neaktivno stanovništvo

- *Radna snaga se određuje kao ukupnost čovekovih fizičkih i intelektualnih sposobnosti koje se mogu koristiti u proizvodnji dobara i usluga.*
- Rad je trošenje, upotrebljavanje radne snage.
- Rad se konkretno izražava kroz ogroman broj *različitih zanimanja.*

- Proizvodan rad
- Proizvodne usluge
- Neproizvodan rad
- Neproizvodne usluge

Sa gledišta složenosti, rad može da bude:

- prost i
- složen.

- Minuli rad
- Tekući rad

- Vrednost proizvoda = minuli rad + tekući rad
- minuli rad – prenesena vrednost (pv)
- tekući rad – novostvorena vrednost (nv)

$$Vr = pv + nv$$

- **Produktivnost rada** je proizvodna moć proizvođača da u jedinici vremena proizvede određenu količinu proizvoda ili obim izvršenih usluga. Pri tome, pod proizvođačem se može podrazumevati individualni radnik, preduzeće, privredna grana ili čitava privreda jedne zemlje.

- **Intenzivnost rada** je stepen naprezanja pri radu tj. stepen trošenja čovekove radne snage u procesu proizvodnje

- Pod *predmetima rada* podrazumevamo one objekte na koje čovek deluje svojim radom a pomoću osnovnih sredstava, menjajući im oblik i prilagođavajući ih svojim potrebama.

Obrtna sredstva, pored predmeta rada, sadrže još:

- zalihe finalnih proizvoda i sirovina,
- kratkoročna potraživanja,
- gotovinu i kratkoročne finansijske investicije,
- fond za isplate plata radnika preduzeća.

- Pod *sredstvima za rad* podrazumevamo stvari kojima čovek deluje na prirodu i predmete rada kao delove prirode.

- Kako se osnovna sredstva ponašaju u procesu proizvodnje?
- amortizacija
- fond amortizacije

- Fizičko trošenje sredstava za rad ili zastarevanje naziva se *rabaćenje*. Razlikuju se dva oblika rabaćenja:
  - fizičko rabaćenje i
  - moralno rabaćenje.

Preduzetnička funkcija se svodi na ukupne organizatorske, rukovodeće, upravljačke, nadzorničke i usmeravajuće poslove u cilju:

- stvaranja novih proizvoda,
- primene novih metoda proizvodnje,
- saznavanja vrste i veličine potreba kao i osećanja i pobuđivanja tih potreba,
- stvaranja novih privrednih preduzeća,
- otkrivanja novih tržišta za prodaju i
- otkrivanje novih tržišta za kupovinu.

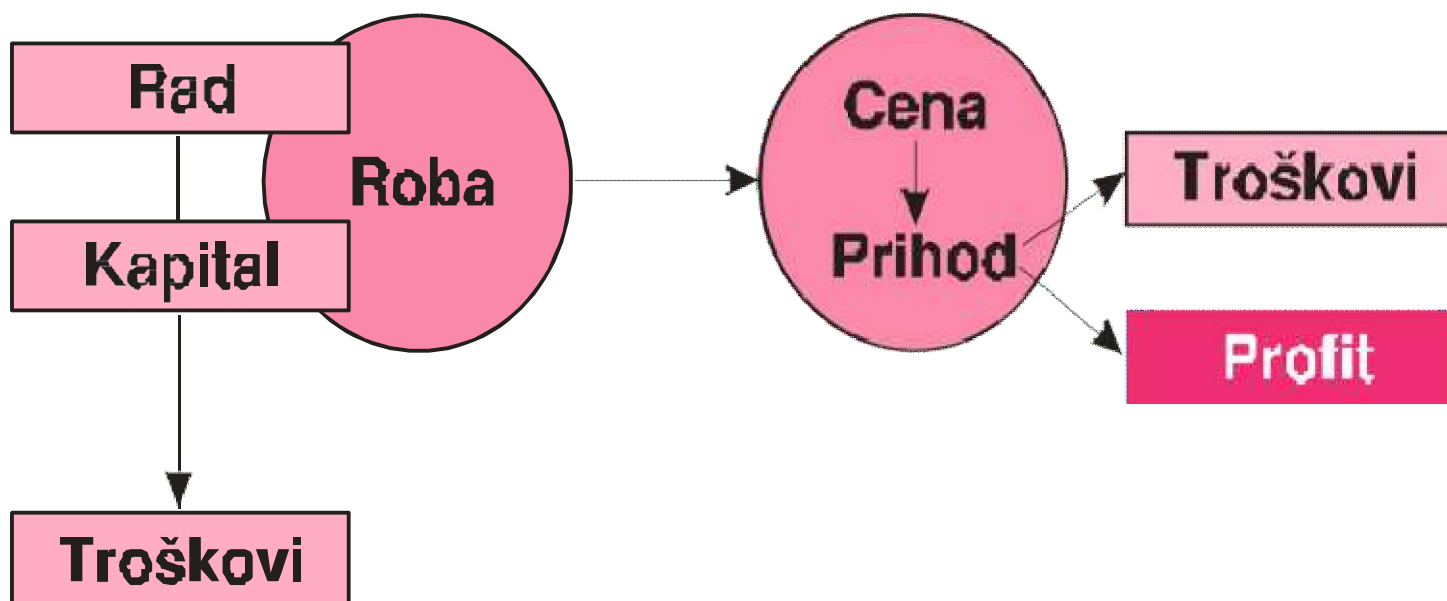
- Tri razloga zbog kojih se proizvodnja organizuje u preduzećima:
- *efikasnost proizvodnje*, koja zahteva visoko-produktivnu i visoko-specijalizovanu kapitalnu opremu i izraženu podelu rada koja podrazumeva specijalizovanu radnu snagu,
- neophodnost *značajnih finansijskih sredstava* (koja se kreiraju iz akumulacije preduzeća ili putem kredita) i
- vođenje poslova i donošenje ključnih poslovnih odluka od strane *menadžmenta preduzeća*.

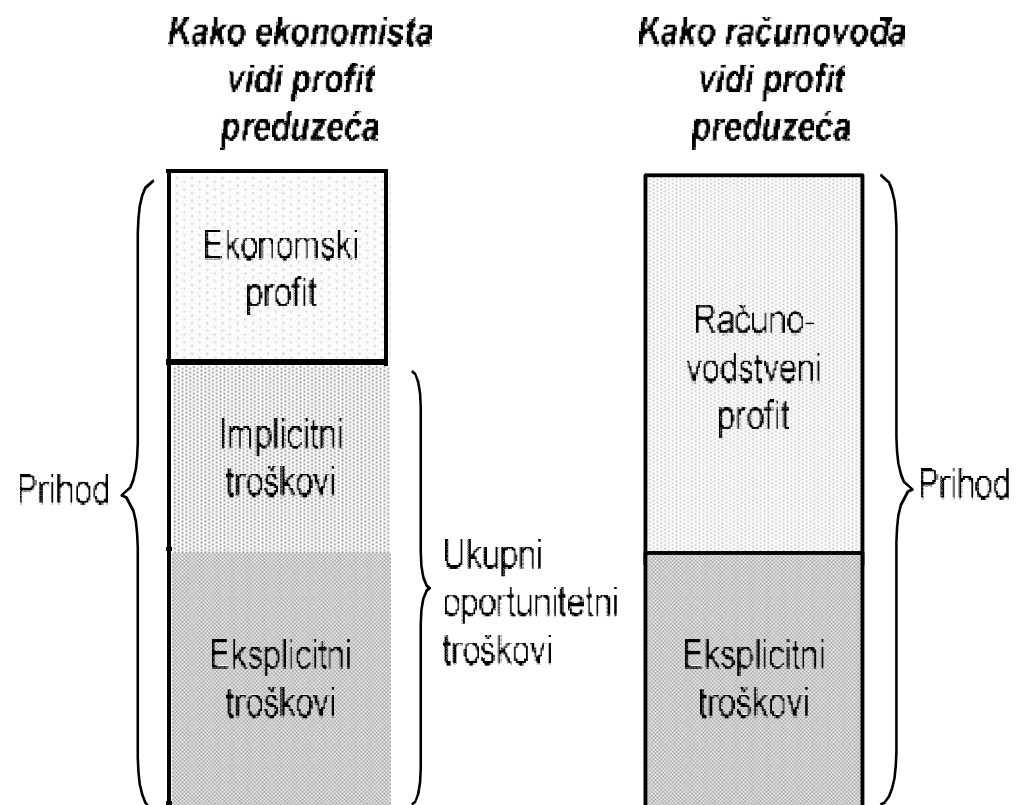
Vrste preduzeća

- Inokosno preduzeće
- Partnersko preduzeće (ortačko društvo)
- Akcionarsko preduzeće/korporacija

Državna i javna preduzeća

- Preduzeća državnog sektora privrede mogu poslovati na osnovu tri principa:
  - princip rentabilnosti,
  - troškovni princip i
  - socijalni princip.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА